

Dyslexia

Definícia

Dyslexia – je špecifická porucha čítania, ktorá sa prejavuje neschopnosťou naučiť sa čítať napriek tomu, že dieťa má bežné vzdelávanie, má primeranú inteligenciu a žije v prostredí, ktoré mu dáva dostatok potrebných podnetov k žiadanému spoločenskému a kultúrnemu rozvoju.

Prejavy dyslexie

- ❖ ťažkosti v rozlišovaní tvarov písmen
- ❖ znížená schopnosť spájať písanú a zvukovú podobu hlásky
- ❖ ťažkosti v rozlišovaní tvarovo podobných písmen
- ❖ nerozlišovanie hlások zvukovo blízkych
- ❖ problémy v mäkčení
- ❖ inverzia - nedodržanie poradia písmen
- ❖ pridávanie písmen, slov
- ❖ vynechávanie písmen, slabík
- ❖ domýšľanie si slova podľa správne prečítaného začiatku
- ❖ nedodržanie dĺžok samohlások
- ❖ neschopnosť čítať s intonáciou
- ❖ nesprávne čítanie predložkových väzieb
- ❖ nepochopenie obsahu čítaného textu
- ❖ dvojité čítanie

Úrovně porozumenia podľa teoretických východísk PIRLS

Úroveň 1:

- ❖ **Porozumenie informáciám v texte priamo vyjadreným a ich vyhľadávanie.**

Myšlienka je uvedená v texte priamo.

Napr.: „Janko sedel obutý v modrých papučkách.“

Úloha: Napíš, akej farby boli Jankove papučky.

Úroveň 2:

- ❖ **Vyvodenie priamych záverov.**

Vyvodzovanie informácií, ktoré nie sú priamo formulované, ale z textu vyplývajú.

Napr.: „Janko si vyzliekol tepláky a obliekol nohavice.“

Úloha: V čom išiel Janko do divadla?

Úroveň 3:

❖ **Interpretácia a integrácia myšlienok.**

Konštruuje význam nad rámec textu, nachádza súvislosti s využitím svojich predchádzajúcich poznatkov.

Napr.: „Janko cestoval z Bratislavy do Žiliny.“

Úloha: Zisti cez ktoré veľké mestá Janko cestoval.

Úroveň 4:

❖ **Skúmanie a hodnotenie obsahu prvkov textu.** Kritické analýzy z hľadiska obsahu a formy s využitím svojich znalostí.

Napr.: Žiaci zistili mestá Trnava, Piešťany, Trenčín, Púchov, Považská Bystrica.

Úloha: Navrhni do ktorého z týchto miest by sme mohli ísť na školský výlet a prečo.

Nácvik správnej techniky čítania

- ❖ Prípravné cvičenia – očné, artikulačné, dychové, rytmické rozcvičky
- ❖ Poznávanie jednotlivých grafém
- ❖ Ťhanie trojrozmerných písmen s vyslovovaním
- ❖ Hra na hada – prvok tvorivej dramatiky
- ❖ Čítanie za pomoci grafického znázornenia šípkami
- ❖ Čítanie otvorených slabík

Čítanie slov :

- ❖ dvojslabičné otvorené (Eva, sama)
- ❖ jednoslabičné zatvorené (pes)
- ❖ trojslabičné otvorené (volala)
- ❖ dvojslabičné zatvorené (písal)
- ❖ skupina spoluhlások na začiatku (vrabec)
- ❖ skupina spoluhlások v strede (cesta)
- ❖ pravopisné zvláštnosti (deti)
- ❖ dve písmená jedna hláska (chata, džbán)
- ❖ dvojhlásky (diera, tretiu)
- ❖ vokáň a ä (vôľa, päta)

Pomôcky a literatúra

- ❖ JiříJošt: Čtení a dyslexie (Grada, Praha 2011)
- ❖ Věra Pokorná: Cvičení prodětise SPU (Portál, Praha 2011)
- ❖ Věra Pokorná: Teorie a náprava VPU a chování (Portál, Praha 2001)
- ❖ BrigitteSindelarová: Předcházíme PU (Portál, Praha 2007)
- ❖ Livia Muntágová: Knižka Maca Bonifáca (MŠ a ZŠ A.Stodolu, Martin 2005)
- ❖ Drahomíra Jucovičová: Metódy reedukace SPU Dyslexie (D+H, Praha 2004)
- ❖ Oľga Zelinková: Cvičenia pre dyslektikov (OZ MAYET, Bratislava 1997)
- ❖ Oľga Zelinková: Čítanie ma baví I. II. (OZ MAYET, Bratislava 2002)
- ❖ Jozef Novák: Čitateľské tabuľky (Tobiáš, Havlíčkov Brod, 2005)
- ❖ Erik Žovinec: Spolučítanka

- ❖ Zdena Michalová: Základy čítania – Projekt odysseus (Tobiáš, Havl. Brod, 2005)
- ❖ S. Batiková, K. Chovanová: Makovička (Proxima Press, Bratislava 2006)
- ❖ Marína Mikulajová: Tréning fonematického uvedomovania podľa D. B. El'konina (Dialóg, Bratislava 2001)
- ❖ V. Hlinková, E. Kočanová: Pramienok (Proxima Press, Bratislava 2003).
- ❖ V. Hlinková, P. Pravňanská: Kolotoč (Bratislava, 1993)
- ❖ R. Sečanská: Vyslov, čítaj...(SPN, Bratislava 2004)
- ❖ Jarmila Fraiová: Učíme semluvit
- ❖ Motorické čtení – čtenírukama

Spracovala: Mgr. Adriana Žlebková, špeciálna pedagogička CPPPaP Martin